

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, 13 kwietnia 2011r.

RPO-665472-III-901/11/ZS

00-090 Warszawa Teł. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

**Pan
Bogdan KLICH**

Minister Obrony Narodowej

Szanowny Panie Ministrze,

Z uwagi na otrzymywane sygnały dotyczące warunków pełnienia służby w polskich kontyngentach wojskowych realizujących zadania poza granicami kraju oraz zgłaszane podczas prowadzonych w jednostkach kontroli skargi i uwagi dotyczące tej problematyki, przeprowadzono w ostatnim okresie kontrolę przestrzegania praw i wolności obywatelskich żołnierzy Centrum Szkolenia na Potrzeby Sił Pokojowych oraz zbadano funkcjonowanie systemu realizacji naboru kandydatów do Narodowych Sił Rezerwowych (NSR) w Wojewódzkim Sztabie Wojskowym w K..

Odnotowano szereg problemów, dotyczących zwłaszcza problematyki naboru do NSR oraz funkcjonowania Centrum w związku z decyzją o jego reorganizacji, które pozwalam sobie zasygnalizować Panu Ministrowi.

W zakresie organizacji naboru do NSR wskazano zwłaszcza na potrzebę ustanowienia rekompensaty finansowej za gotowość do wykonywania zadań żołnierzy tej formacji. Obecnie przewidziane dla nich wynagrodzenie oraz ustalona procedura zwrotu kosztów wynikających z ich nieobecności w pracy, w ocenie samych zainteresowanych nie rekompensuje strat wynikających z absencji w miejscu zatrudnienia i powoduje niechęć pracodawców do podjęcia przez ich pracowników tej służby.

Weryfikacji wymaga także system tworzenia stanowisk, w zakresie możliwości realizacji zadań związanych z udziałem w zapobieganiu skutkom klęsk żywiołowych i katastrof. Ustalona bowiem dla tej formacji struktura etatowa i specjalizacyjna, często nie odpowiada potrzebom wynikającym z istniejących zagrożeń. Wskazywano zwłaszcza na braki etatów dla kierowców, operatorów maszyn budowlanych czy osób przygotowanych do udzielania pomocy w odbudowie

wałów przeciwpowodziowych, usuwania skutków pożarów czy obsługi sprzętu pływającego. Wojewódzki Sztab Wojskowy w K. dysponuje obecnie 17 etatami NSR z ustaloną wojskową specjalizacją radiotechniczną, jako uzupełnienia 3 batalionu Radiotechnicznego w S.. Nie dysponuje jednak strukturą właściwą do wykonywania obowiązku reagowania kryzysowego. Występujące braki odpowiednich specjalistów mogących z powodzeniem realizować te zadania oraz braki w niezbędnym sprzęcie uzasadniają zbadanie tego problemu oraz dostosowanie struktur NSR do warunków panujących na konkretnym terenie działania, z uwzględnieniem występujących na nim zagrożeń w tym zakresie.

W trakcie przeprowadzonych spotkań wskazywano także na potrzebę organizacji szkolenia żołnierzy tej formacji, w oparciu o terytorialny plan zapobiegania skutkom występujących zagrożeń, w porozumieniu z właściwymi cywilnymi jednostkami organizacyjnymi, odpowiedzialnymi za realizację zadań kryzysowych. Szkoleniu specjalistycznemu powinni podlegać także żołnierze wojskowych organów administracji terenowej w zakresie, w jakim realizują one zadania uzupełnieniowe jednostek dotyczące reagowania kryzysowego, doboru odpowiednich kandydatów do tej służby oraz koordynacji działań NSR z zadaniami realizowanymi przez administrację terenową i samorządową.

Przedstawicielom Rzecznika sygnalizowana była również potrzeba rozważenia naboru kandydatów do NSR, w oparciu o przydział terytorialny, związany z miejscem ich zamieszkania. Podjęcie służby w oparciu o nabór terytorialny daje, w ocenie żołnierzy, większą możliwość dostępności szkolenia wojskowego i realizacji zadań w ramach NSR oraz może spowodować zwiększone zainteresowanie żołnierzy rezerwy tą służbą.

Odnosząc się do problemów zgłaszanych w Centrum Szkolenia na Potrzeby Sił Pokojowych wskazać należy, że niepokój żołnierzy budzi decyzja o jego reorganizacji. Wprowadzenie nowej struktury etatowej jednostki połączonej z obniżeniem stopni wojskowych ustalonych dla poszczególnych stanowisk w nowej strukturze organizacyjnej, spowoduje konieczność odejścia z Centrum około 100 wysoko kwalifikowanych żołnierzy specjalistów w zakresie szkolenia na potrzeby misji zagranicznych.

W związku z jakością posiadanej bazy szkoleniowej, postulowano także o rozważenie możliwości zmiany systemu szkolenia żołnierzy kierowanych do służby w Polskich Kontyngentach Wojskowych (PKW), zwłaszcza w odniesieniu do możliwości zwiększenia ilości i zakresu prowadzonych kursów specjalistycznych i językowych.

Wskazywano także na potrzebę wzmocnienia, także w nowej strukturze organizacyjnej, wpływu Centrum na opracowywane programy szkolenia dla PKW, włączenia do planów szkolenia

funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej, problematyki CIMIC czy zagadnień współpracy z międzynarodowymi organizacjami działającymi w rejonie misji.

Podniesiono także problem skrócenia okresu zatrudniania w CIMIC pracowników cywilnych, z którymi podpisywany jest kontrakt na dwanaście do osiemnastu miesięcy. Postulowano, że z uwagi na występujące zagrożenie oraz warunki służby, pracownicy ci często nie wytrzymują obciążeń i znacznie obniżają efektywność oraz jakość wykonywanych zadań. Wnoszono o rozważenie możliwości zmniejszenia minimalnego czasu trwania tych kontraktów.

Żołnierze powracający z misji i przechodzący obowiązkowe badania konieczne dla orzeczenia ich przydatności do służby, wskazywali na potrzebę doprowadzenia do wyjaśnienia właściwości organu zobowiązanego do wydawania zwolnień lekarskich dla tej grupy żołnierzy. Członkowie komisji lekarskiej wydającej orzeczenie o stanie zdrowia tych żołnierzy, uznają się za niewłaściwych, zaś w ich jednostkach macierzystych wymagane jest przedstawienie zwolnienia lekarskiego opiewającego na okres prowadzenia tych badań i absencji w służbie.

Postulowano ponadto o zmianę systemu prowadzonych badań lekarskich na potrzeby wydania orzeczenia o ich przydatności do służby. Uzasadnia to zwłaszcza fakt, że wśród tej grupy diagnozowane są dość często zachorowania na amebę czy węgorczycę (węgorek jelitowy). O ile w przypadku żołnierzy podejmowane jest leczenie tych chorób przez wojskową służbę medyczną, otyłe ich rodziny, z uwagi na możliwość zarażenia, nie podlegają leczeniu w tym trybie. Nie prowadzone są także badania, które winny być kontynuowane z upływem 6 miesięcy od podjęcia leczenia. Może kontynuować je żołnierz i ewentualnie jego rodzina w placówce „Sanepidu” na własny koszt. Wnoszono o rozważenie możliwości prowadzenia badań na nosicielstwo chorób zakaźnych, bezpośrednio przed zakończeniem misji. Eliminowałoby to możliwość zarażenia członków najbliższej rodziny.

Wiele uwag zgłoszono również do sposobu kwalifikacji lekarzy kierowanych do PKW, w zakresie przydatności posiadanych przez nich specjalizacji w warunkach funkcjonowania PKW, zwłaszcza zbadania ich zdolności do udzielania skutecznej pomocy w warunkach bojowych.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) pozwalam sobie przedstawić Panu Ministrowi powyższe problemy z prośbą o ich zbadanie i przedstawienie stanowiska.

Łączę wyrazy szacunku
Zuzanna Jędrzejewska